

29. mars 2023

Fjármálaáætlun 2024-2028

Stjórnarráð Íslands
Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Fjármálaáætlun 2024-2028

Temprum
verðbólguna

Verndum
kaupmátt og lífskjör

Byggjum
undir vöxt til frambúðar

Við höfum góða sögu að segja

2017

2018

2019

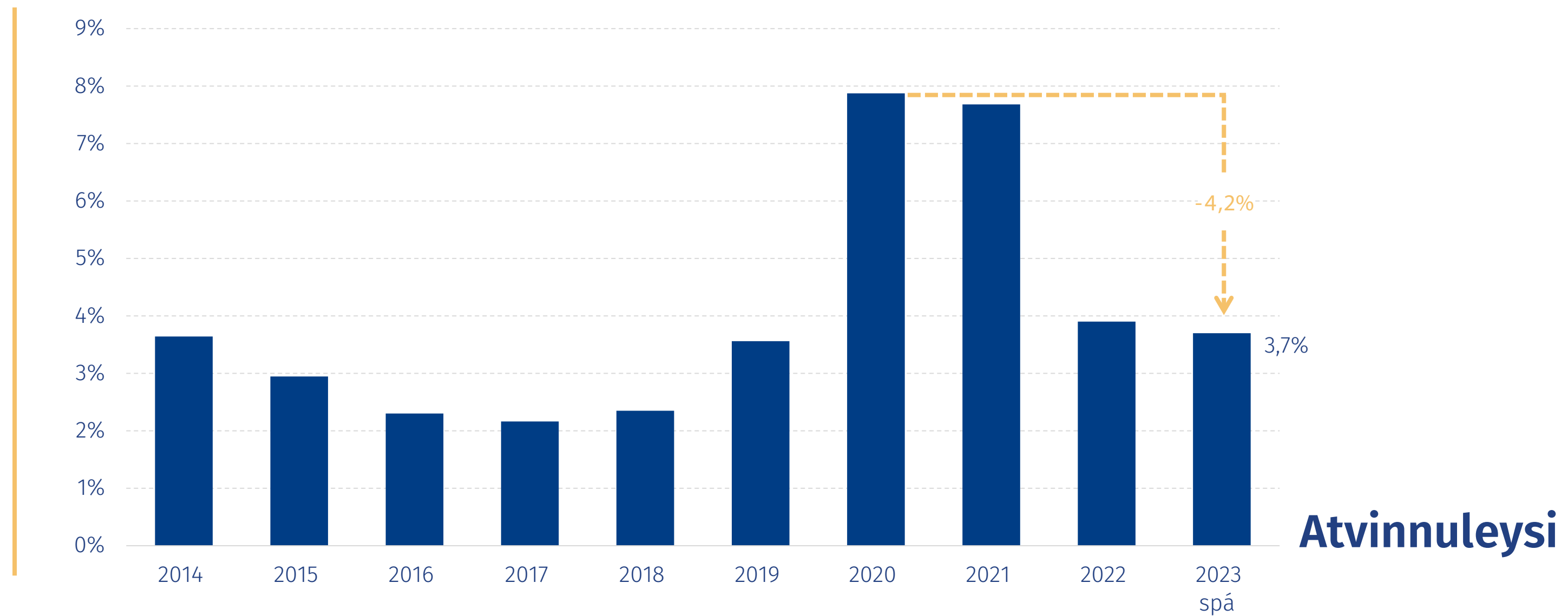
2020

2021

2022

Við náðum atvinnuleysi niður hratt

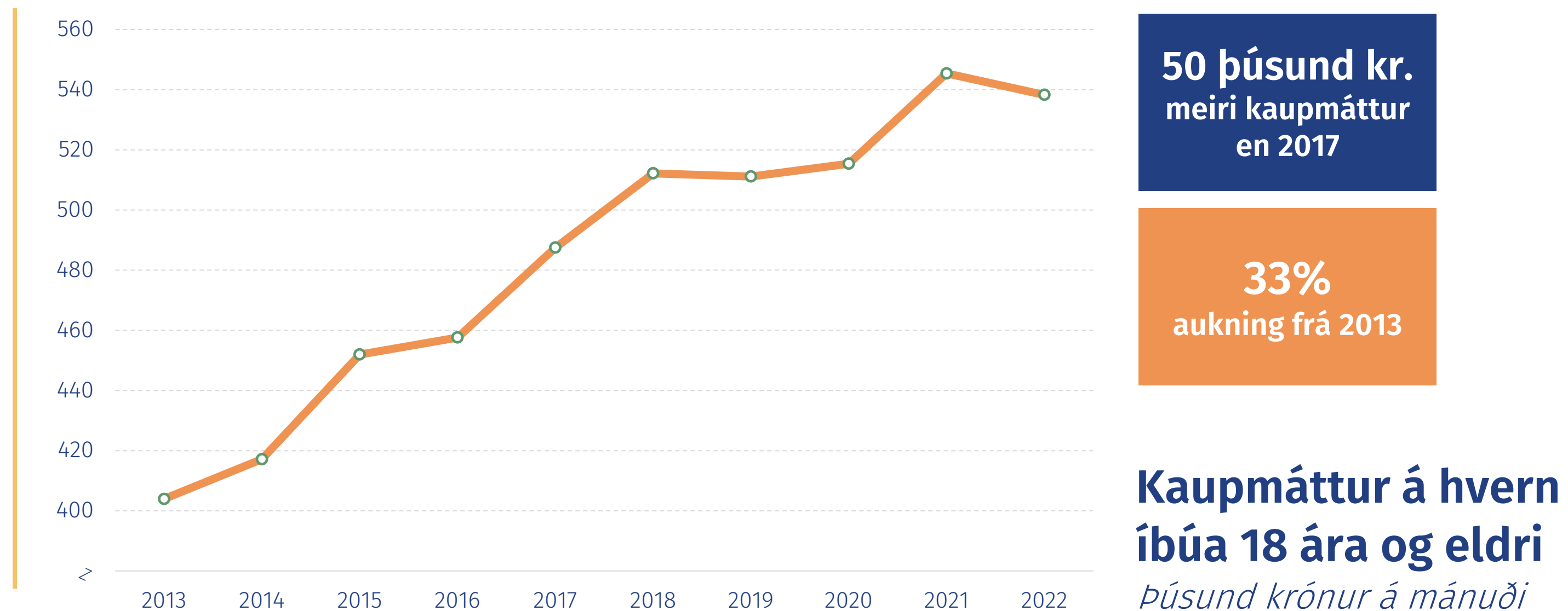

26 þúsund störf
hafa skapast á tveimur árum

Kaupmáttur jókst þrátt fyrir heimsfaraldur

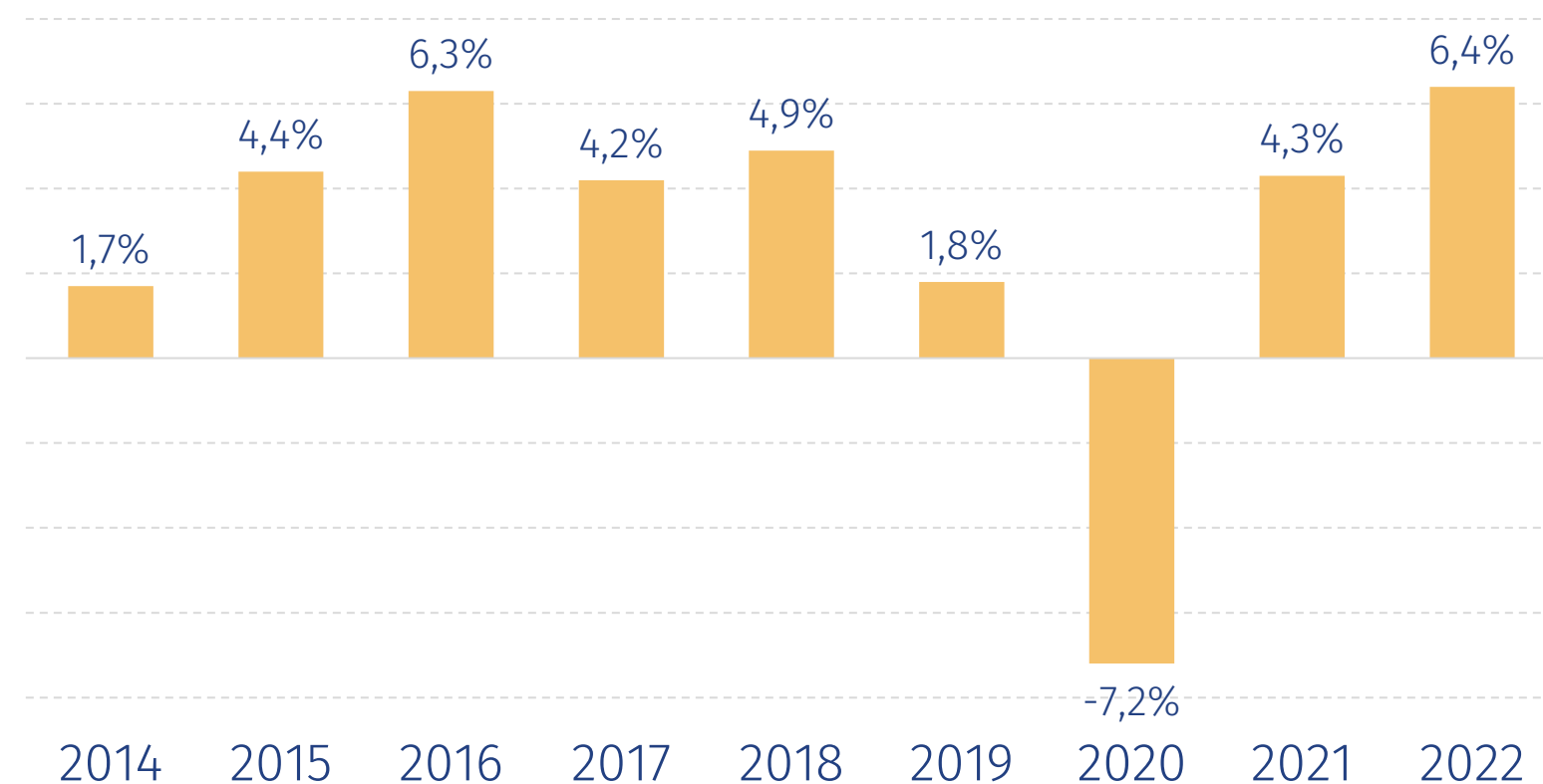

Hagkerfið nær auknu jafnvægi

Hagvöxtur verður áfram umtalsverður en færist nær jafnvægi.

Hagvöxtur

3%
meiri
landsframleiðsla en
fyrir heimsfaraldur*

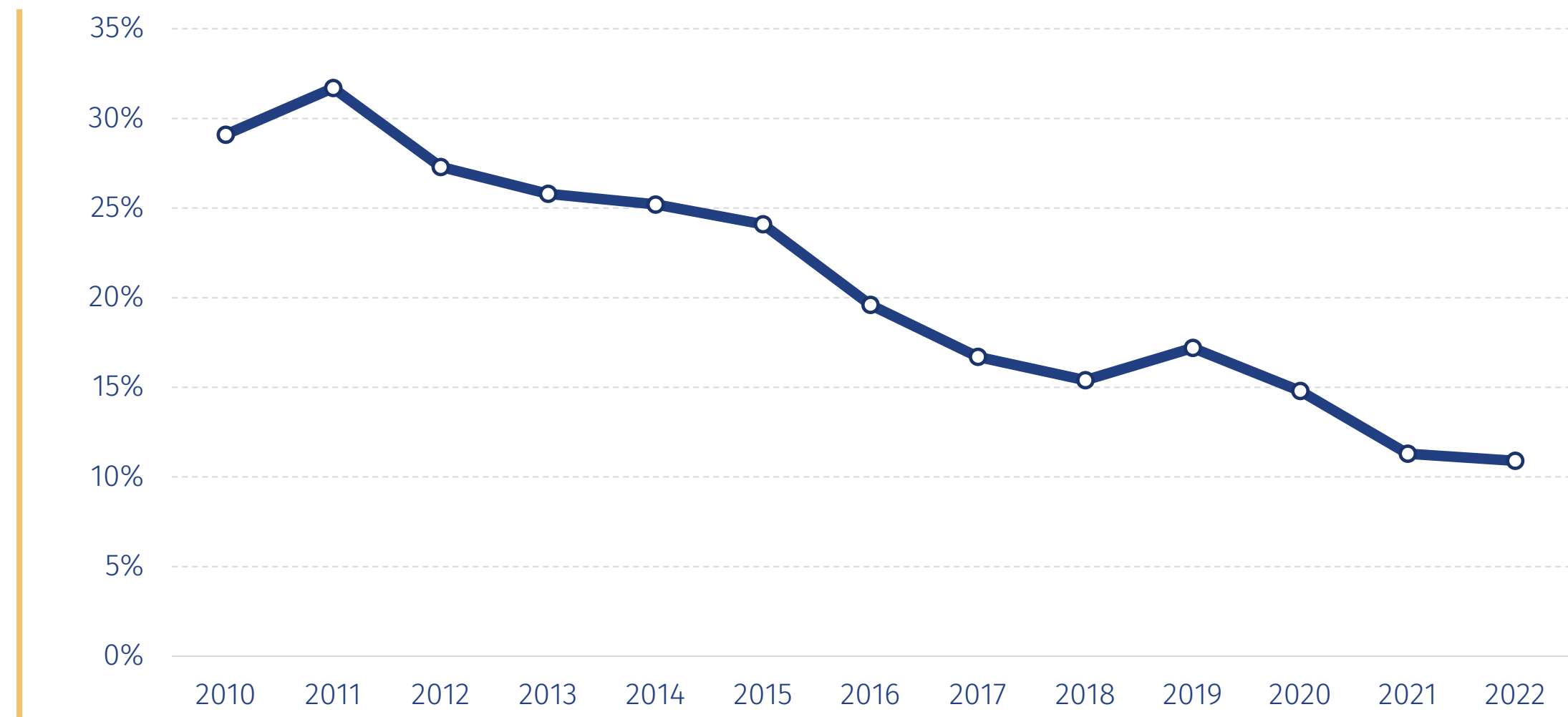
Heimild: Hagstofa Íslands (rauntölur og þjóðhagsspá).

*4. ársfjórðungur 2019 og 2022.

Byggjum á sterkri stöðu

Byrði húsnæðiskostnaðar dregist saman undanfarin ár

2011
32%

2022
11%

„Húsnæðiskostnaður er þung byrði“

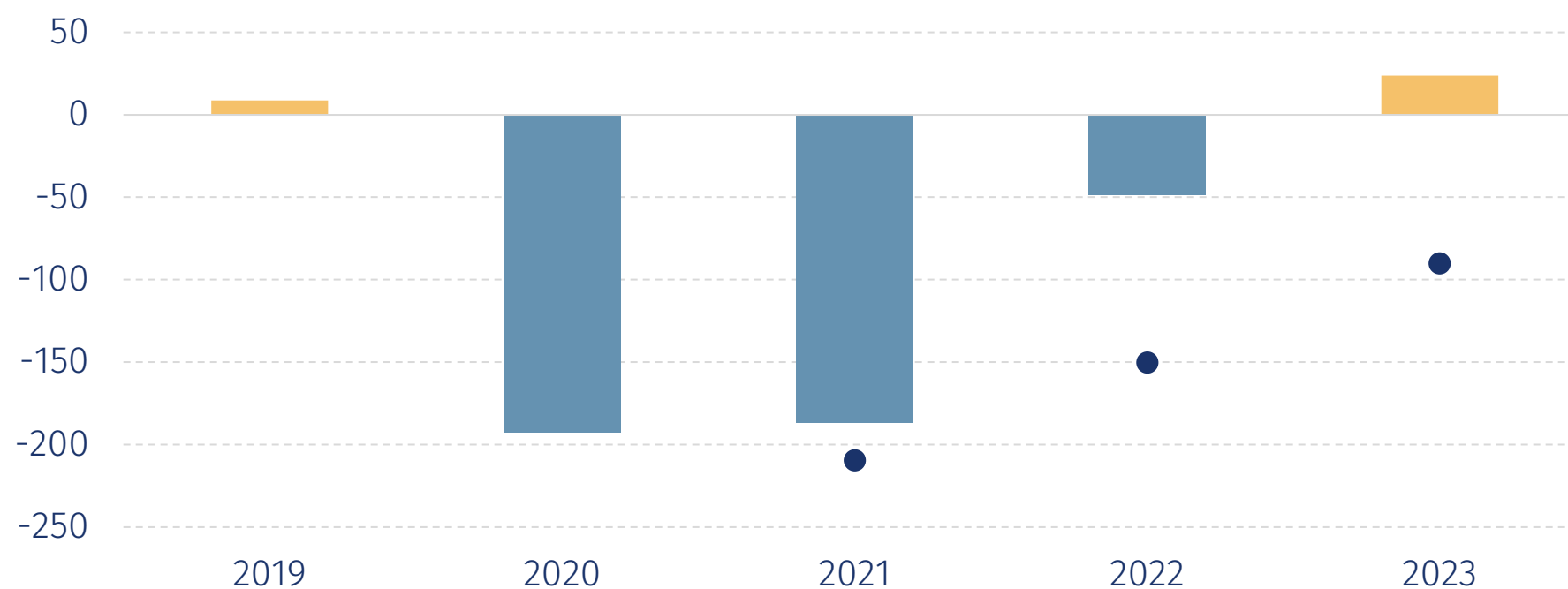

Afkoman batnar enn

Afgangur verður á frumjöfnuði ríkissjóðs og hins opinbera 2023.

Frumjöfnuður ríkissjóðs

Milljarðar króna

 Fjármálaáætlun 2024-2028

 Til samanburðar: Fjármálaáætlun 2021-2025

211

milljarða króna bati
milli 2021 og 2023
dregur úr penslu og
verðbólgu

Verkefni framundan

2024

2025

2026

2027

2028

Nýjar áskoranir

Samhliða breyttum aðstæðum í heimbúskapnum og efnahagslífinu stendur samfélagið frammi fyrir nýjum áskorunum

1

**Temprum
verðbólguna**

2

**Verndum
kaupmátt og lífskjör**

3

**Byggjum undir
vöxt til framtíðar**

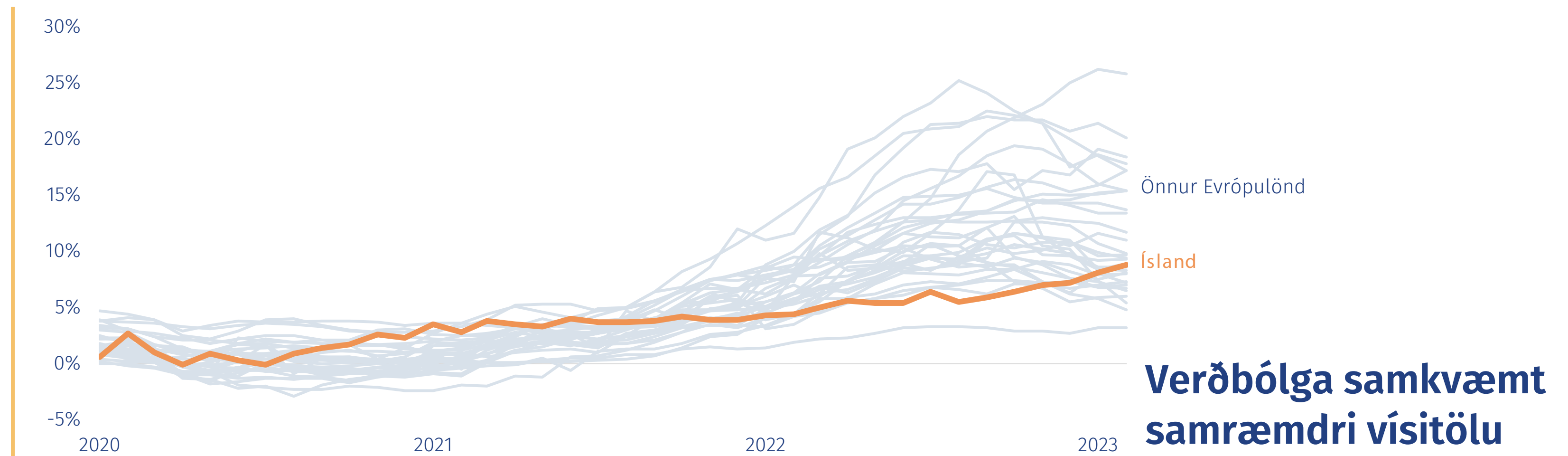

1

Temprum
verðbólguna

Þó verðbólgan sé lægri en í Evrópu eigum við verðugt verkefni fyrir höndum

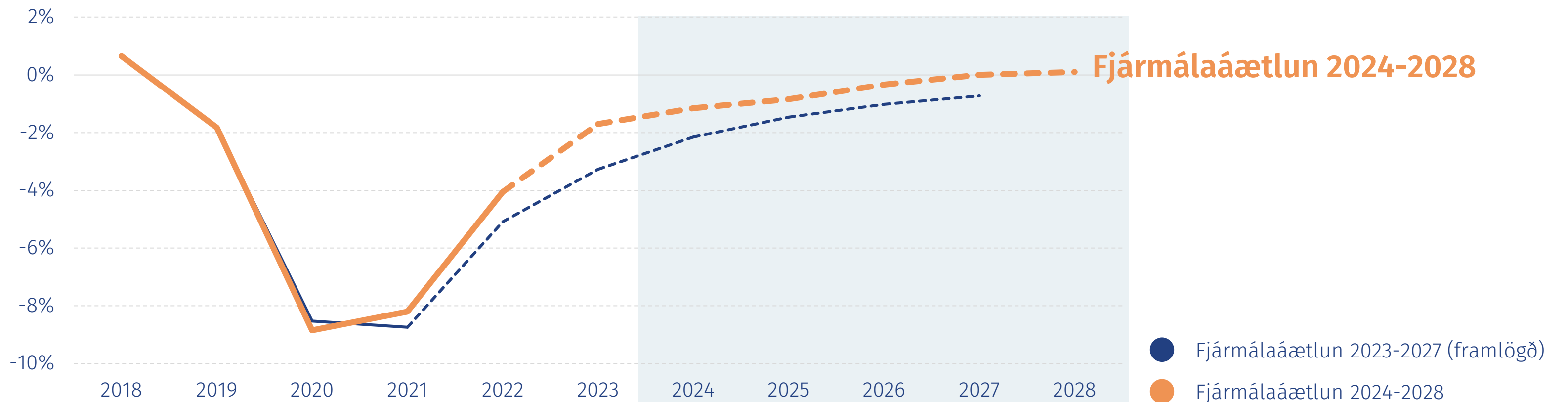

Áfram afkomubati næstu ár

Stefna um markvissan bata í opinberum fjármálum er óbreytt – en afkomubatinn er á undan áætlun.

Heildarafkoma hins opinbera

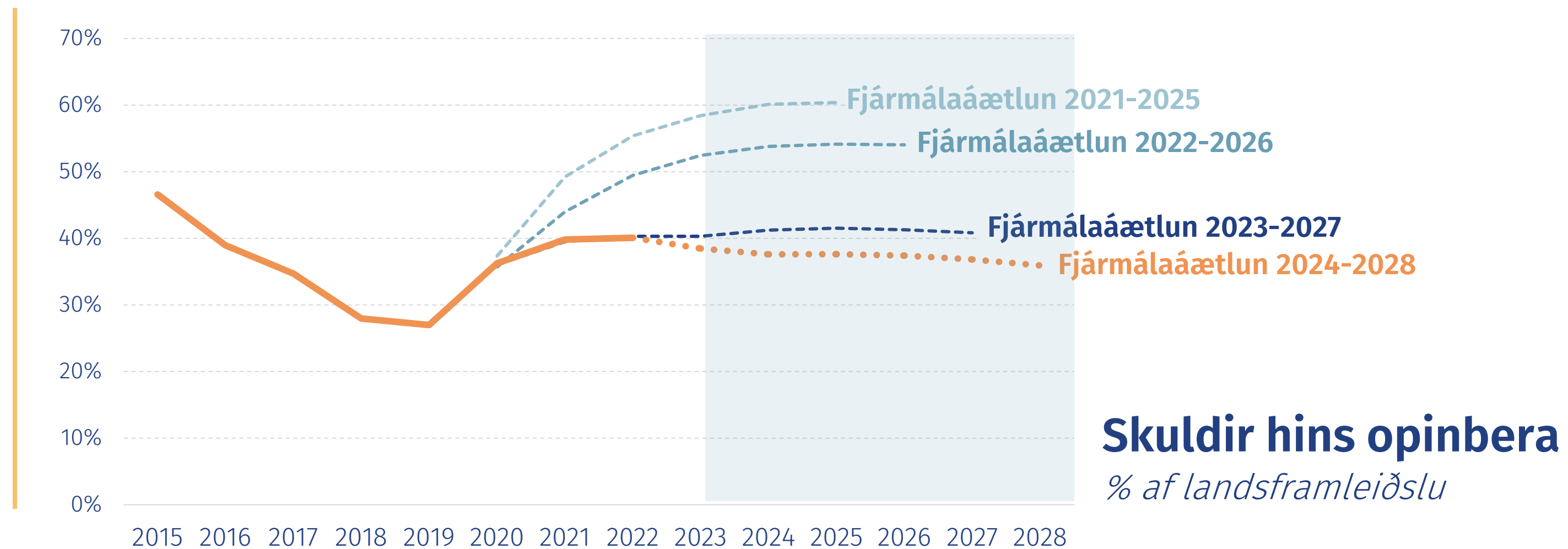
% af landsframleiðslu

Enn batna skuldahorfur

Skuldahlutföll lækka á áætlunartímabilinu

Aðhalds gætt til að stuðla að stöðugleika

Almennt

Almennt aðhald tvöfaldað

2x

Úr 1% í 2%

Auk 1% viðbótaraðhalds á aðalskrifstofur ráðuneyta

Aðhald dregur úr útgjaldavexti

5 ma.kr

Undanskilið

Heilbrigðisþjónusta, almannatryggingar og löggæsla eru undanskilin.

Nýbyggingum frestað til að draga úr penslu

Dregið úr framkvæmdum á árinu 2024 til að sporna gegn penslu og verðbólgu.

Viðbygging við
stjórnarráðið

-400 m.kr.

Samhæfingarmiðstöð
viðbragðsaðila

-2.500 m.kr.

Dregið úr stuðningi vegna framkvæmda við íbúðarhúsnæði

Endurgreiðsla VSK var aukin til að örva hagkerfið í heimsfaraldri. Hún er nú lækkuð til að hægja á og minnka verðbólguþrýsting.

Endurgreiðsluheimild nú

60%

Endurgreiðsluheimild frá 1. júlí nk.

35%

Nokkrar tekjuráðstafanir á áætlunartímanum

Aðhaldsaðgerðir

Eins árs 1% viðbótartekjuskattur
lögaðila 2024

Gjaldtaka auðlinda

Auknar tekjur af ferðaþjónustu
Auknar tekjur af fiskeldi og
sjávarútvegi

Ökutæki og eldsneyti

Skattaívilnanir vegna orkuskipta falla
brott – í staðin veittur stuðningur í
gegnum Orkusjóð

Breytingar á skattlagningu ökutækja
og eldsneytis vegna fjölgunar
vistvænna og sparneytinna bíla

Skattalegt jafnræði

Aðgerðir til að auka skattalegt jafnræði

Mikill ávinningur af nútímalegri rekstri

Dæmi um fjárhagslegan ávinning af sameiginlegu vinnurými skrifstofustofnana

160.000
fermetrar

3-5
sameiginleg
vinnurými stofnana

40%
færri fermetrar

2 ma. kr.
árlegur sparnaður

Sameiginleg vinnurými stofnana geta skilað bæði milljarða króna sparnaði og faglegum ávinningi.

Höldum áfram að einfalda kerfið

Minna í yfirbyggingu,
meira í öfluga þjónustu
með sameiningum

Núverandi staða

147
ríkisstofnanir

53%
stofnana með færri
en 50 stöðugildi

Sviðsmynd*

Um **90**
ríkisstofnanir

35%
stofnana með færri
en 50 stöðugildi

*Með ákveðnum sameiningum sem hafa verið til skoðunar, svo sem stofnana í umhverfismálum, héraðsdómstóla og sýslumanna, auk sameiningar um þriðjungs minni stofnana. Fjöldi stofnana að undanskildum ráðuneytum og æðstu stjórnvöldum.

Dæmi um sameiningar sem byrjað er að undirbúa

Dómsmálaráðuneytið

8 sýslumannsembætti
8 héraðsdómstólar

1 embætti um land allt
1 embætti um land allt

Umhverfisráðuneytið

10 stofnanir URN

3 stofnanir URN

Matvælaráðuneytið

2 Skógrækt og
Landgræðsla

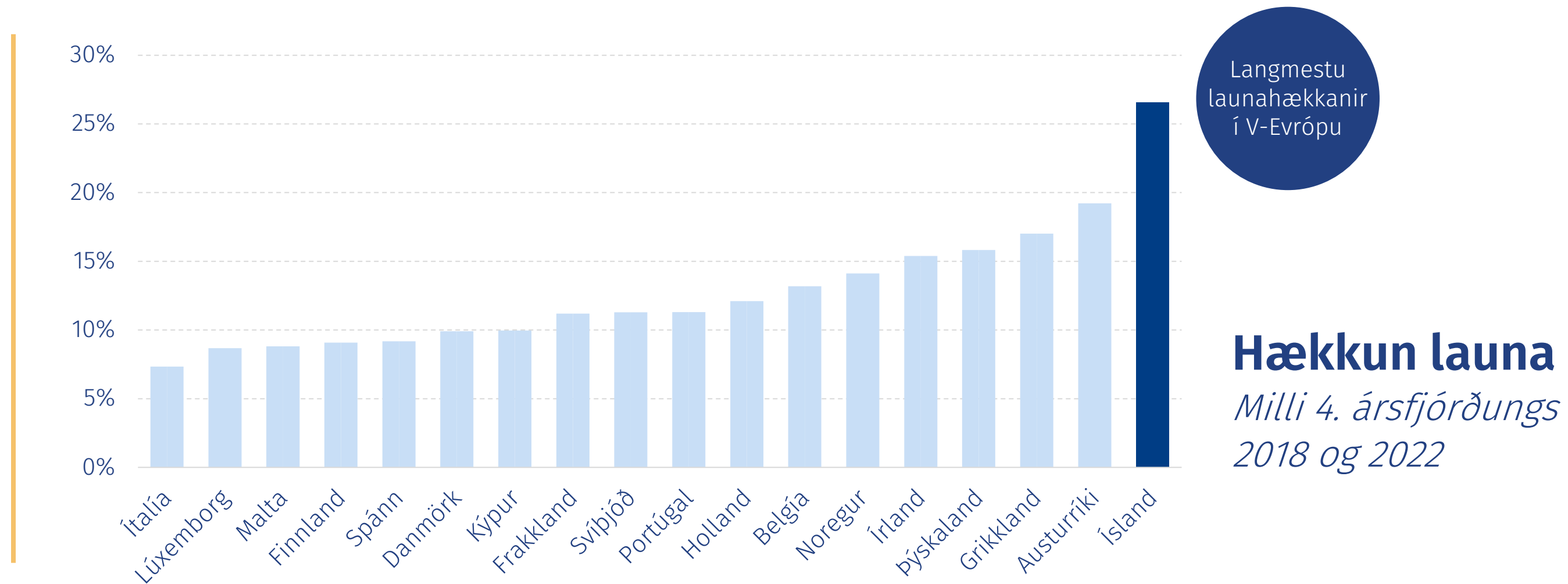
1 sameinuð stofnun

Sameiningar í skoðun

Lækkun verðbólgu krefst samstöðu

Allir armar hagstjórnar þurfa að róa í sömu átt – launahækkanir þurfa að samrýmast stöðugleika.

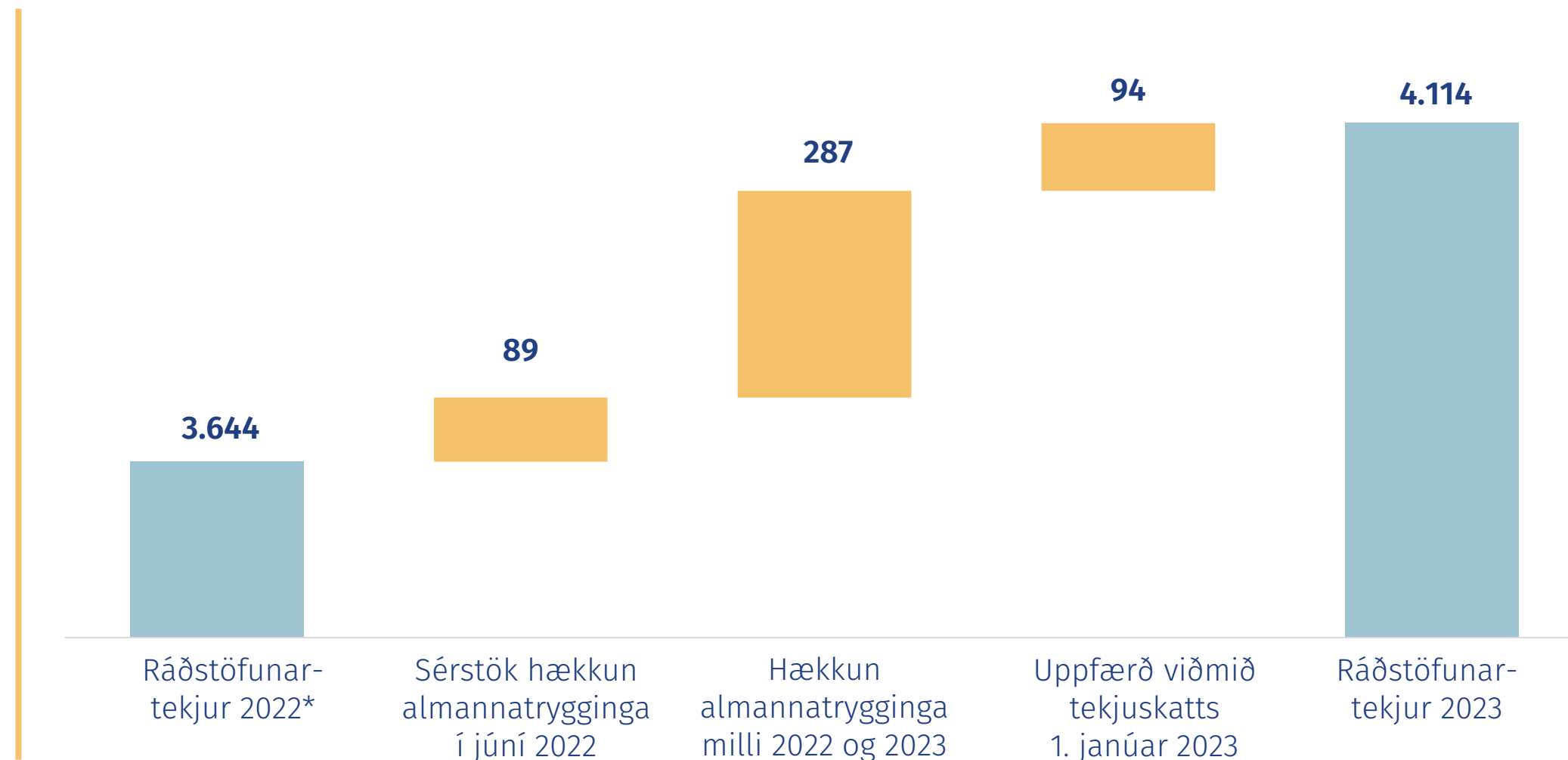
2

Verndum kaupmátt og lífskjör

Bætur almannatrygginga hækkaðar

Hækkuðu um 7,4% í upphafi árs og höfðu hækkað um tæp 9% milli 2022 og 2023

Nýtt örorkulífeyriskerfi verður innleitt á næstu árum

Ráðstöfunartekjur örorkulífeyrispega
Áhrif hærri verðbólgu að fullu bætt
púsundir króna

*Áætlaðar ráðstöfunartekjur ef ekki hefði komið til sérstakrar hækkunar í júní.

Forsendur: örorkulífeyrispegi sem er einn í heimili. Til einföldunar er ekki gert ráð fyrir neinum öðrum tekjum en greiðslum Tryggingastofnunar.

Viðkvæmir hópar varðir

Þrátt fyrir aðhald hefur ríkisfjármálum verið beitt til að verja viðkvæma hópa fyrir áhrifum verðbólgunnar.

Barnabætur auknar

3.000 fleiri fjölskyldur fá bætur með öflugra kerfi

Viðmið tekjuskatts hækkun umfram verðbólgu

10,7% hækkun skattleysismarka 2023 hjálpar við að viðhalda kaupmætti

Markviss húsnæðisstuðningur

Kraftur í byggingu hagkvæmra leiguíbúða - húsnæðis- og vaxtabætur rýmkaðar

Markviss stuðningur sem raskar ekki meginstefnu um aðhald

3

Byggjum undir vöxt
til framtíðar

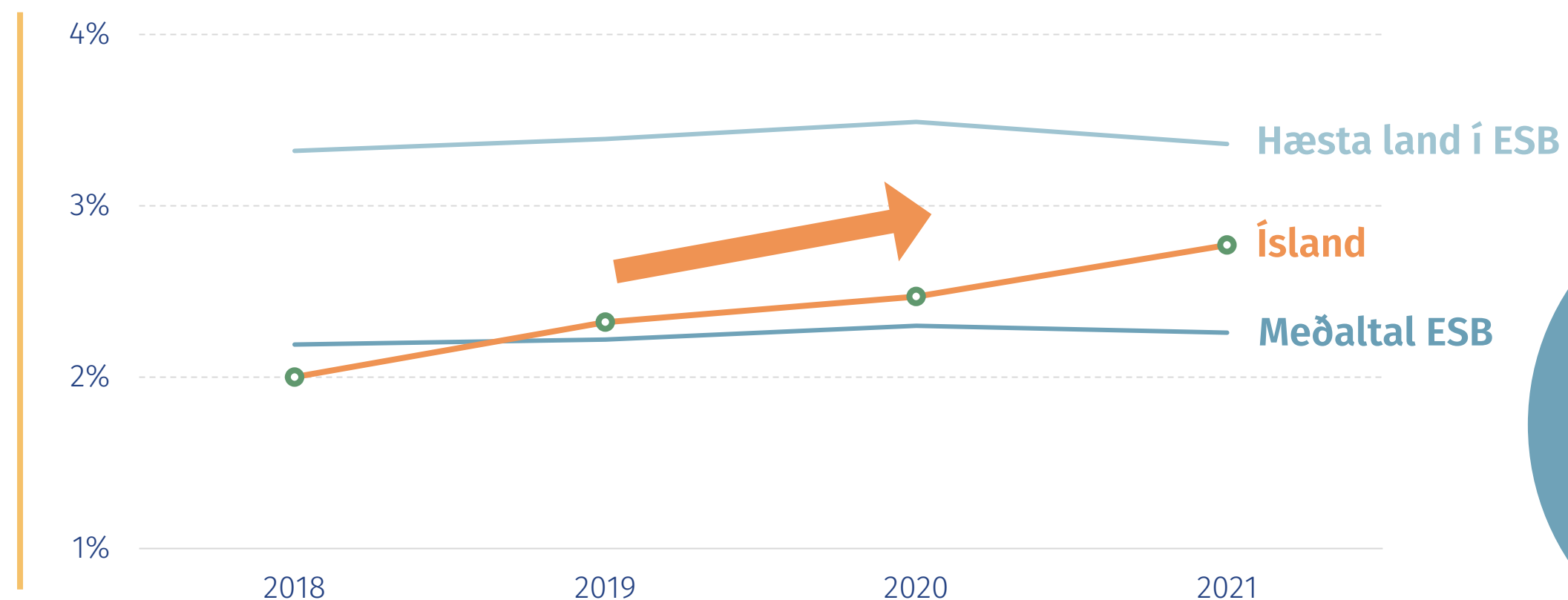
Öflugt atvinnulíf er forsenda velferðar

Áhersla á nýsköpun skilar árangri. 107 milljarða króna stuðningur við rannsóknir og þróun 2019-2022 hefur skilað Íslandi í fremstu röð.

Rannsóknir og þróun

% af landsframleiðslu

150 milljarðar króna áætlaðir 2024-2028.
Þar af 75 ma.kr. styrkir til nýsköpunarfyrirtækja og 40 ma.kr. til samkeppnissjóða.

Stuðla má að vexti og framgangi alþjóðageirans með:

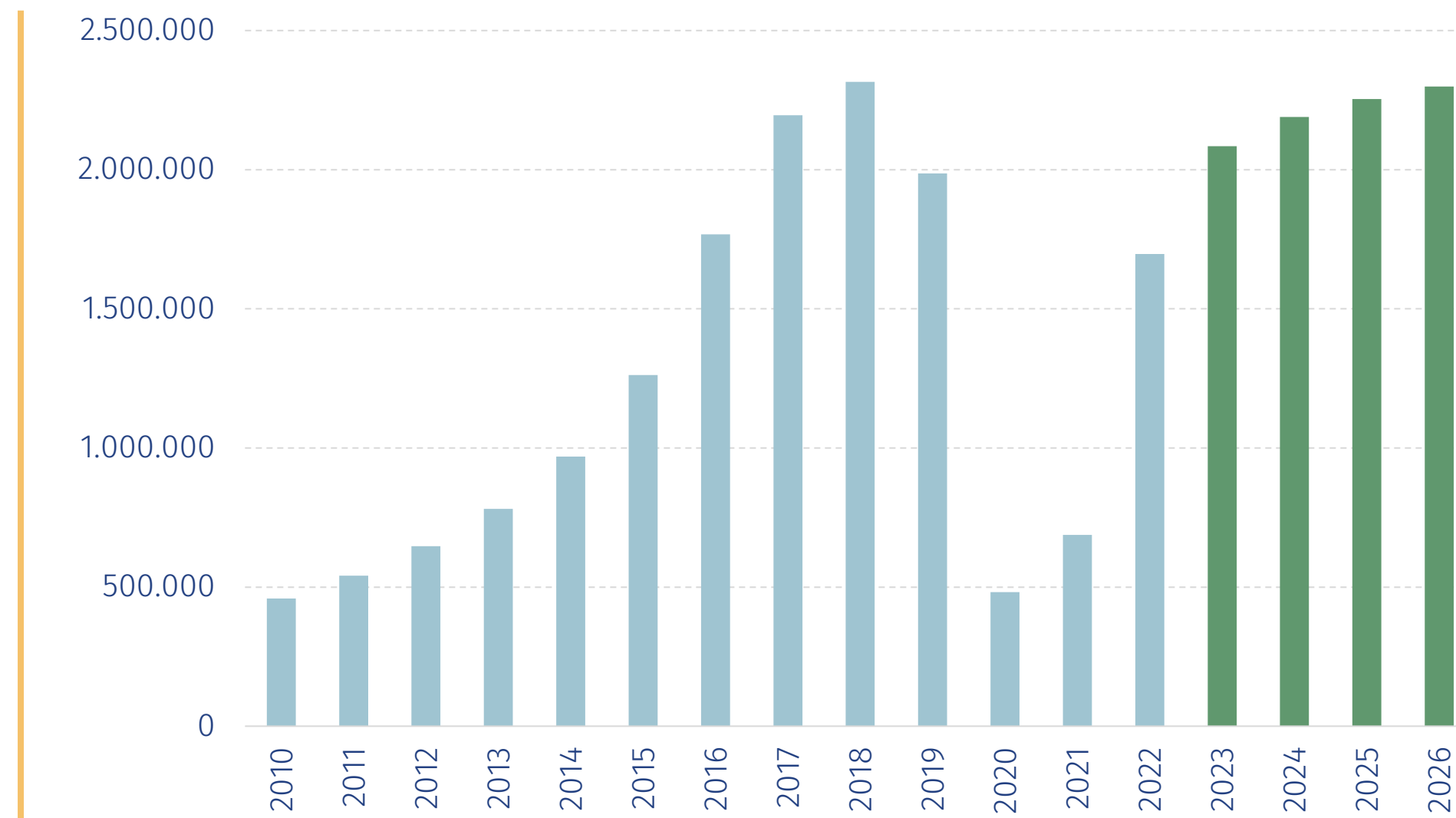
Stöðugu viðskiptaumhverfi
Auknu aðgengi að hæfu starfsfólki

Bættu aðgengi og nýtingu fjármagns

Öflugt atvinnulíf er forsenda velferðar

Hlúum áfram að vaxandi atvinnugreinum

Fjöldi ferðamanna endurheimtur.

Tekjur af hverjum ferðamanni hafa aukist.

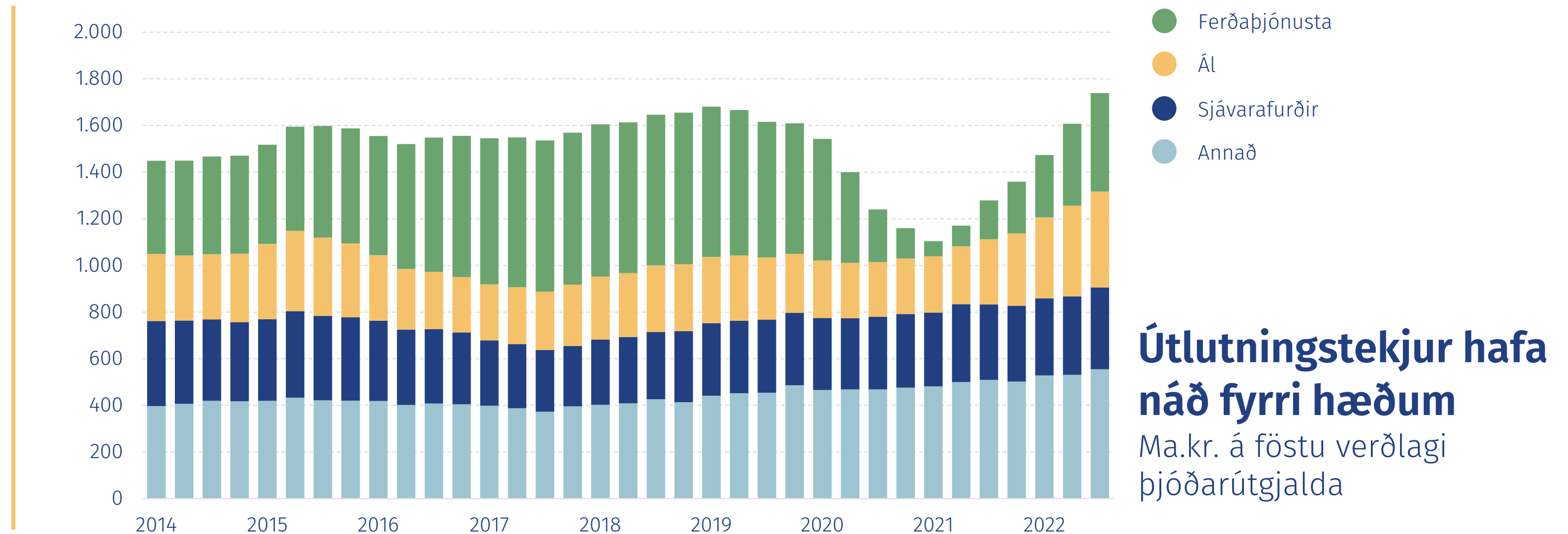
Fjöldi ferðamanna

hefur náð fyrra stigi – hver ferðamaður skilar meiru í þjóðarbúið en áður.

Öflugt atvinnulíf er forsenda velferðar

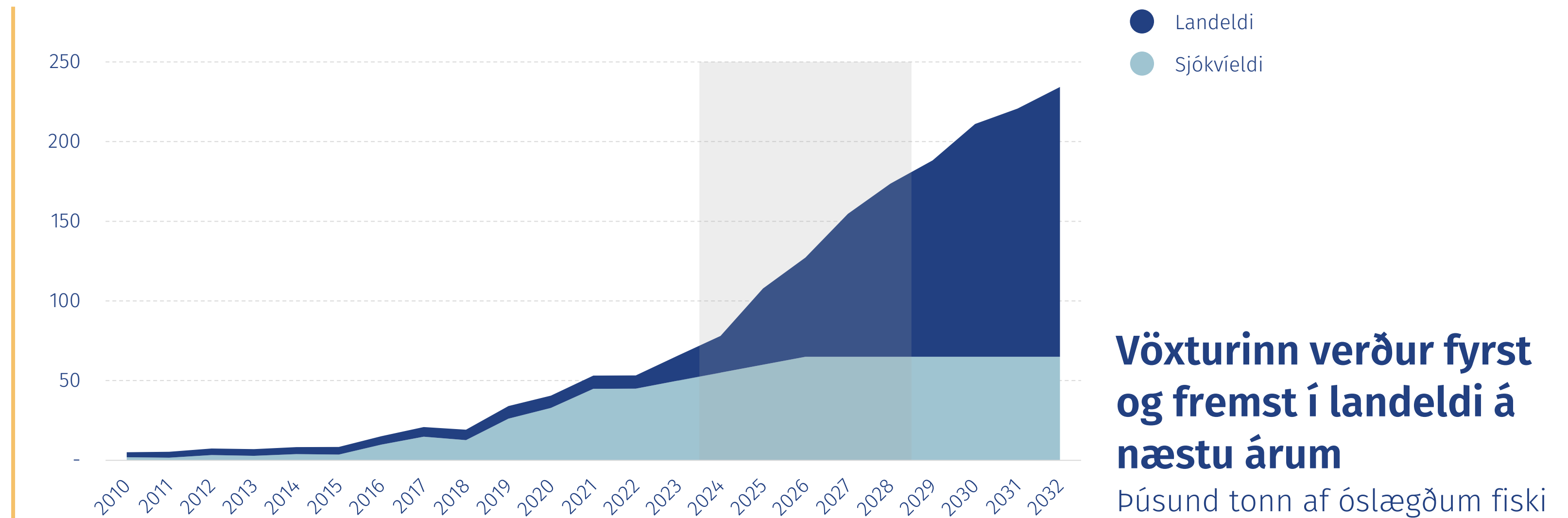
Hlúum áfram að vaxandi atvinnugreinum

Öflugt atvinnulíf er forsenda velferðar

Hlúum áfram að vaxandi atvinnugreinum

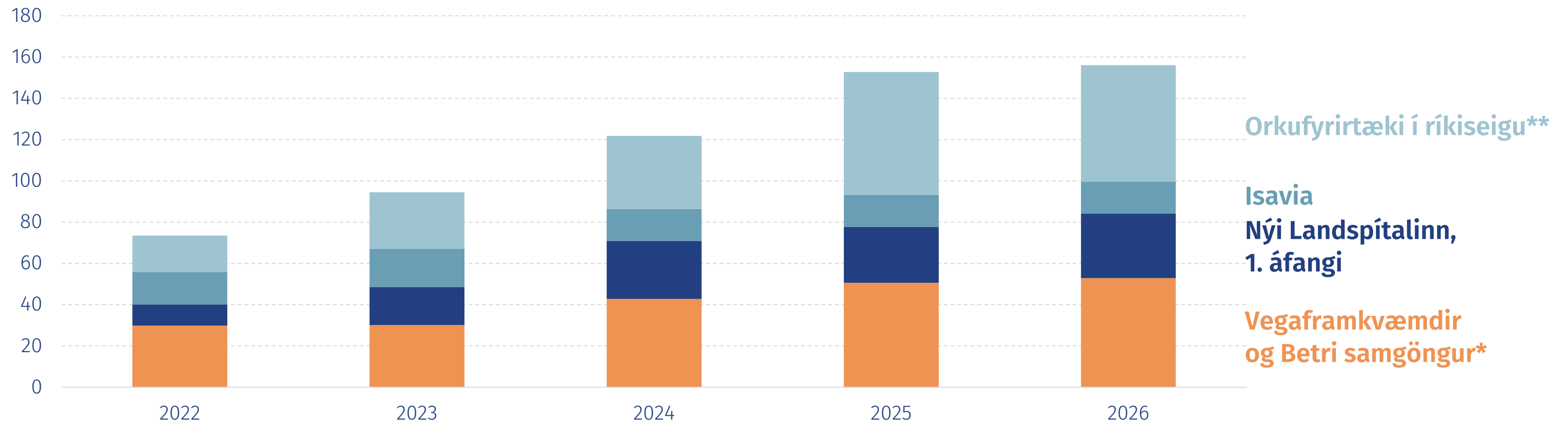

Öflugt atvinnulíf er forsenda velferðar

Opinberar fjárfestingar sem styðja við áframhaldandi vöxt verðmætasköpunar

Nokkur valin áform um fjárfestingu

Ma. kr.*

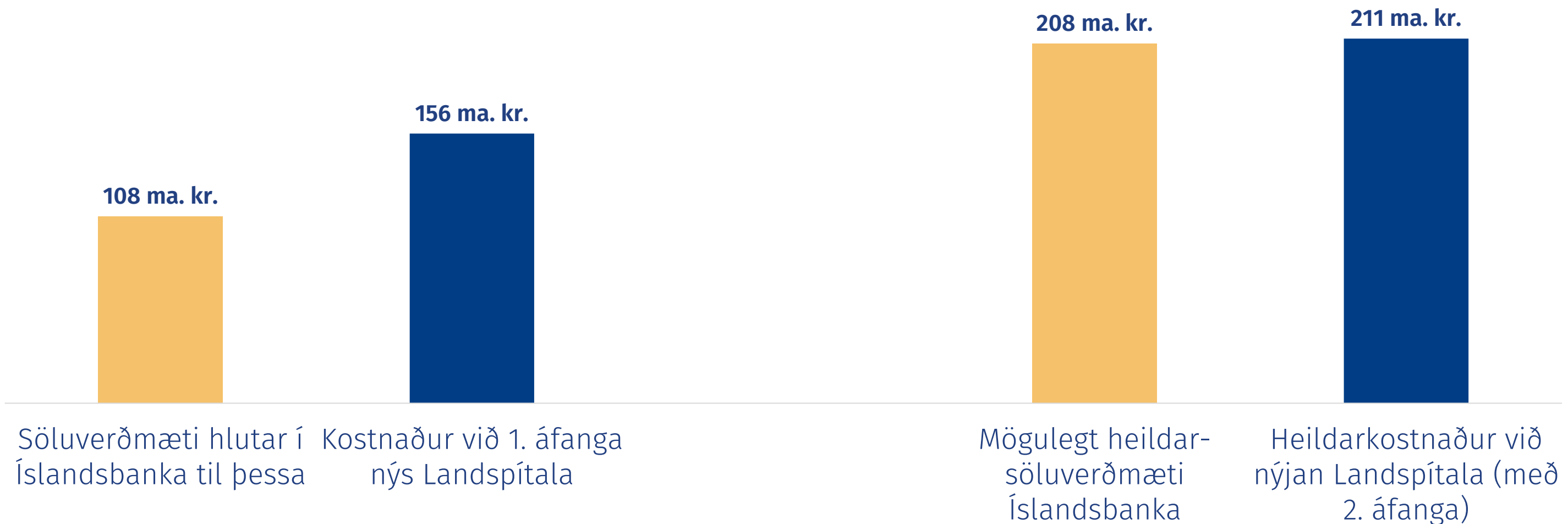
Verðlag hvers árs.

*Nýframkvæmdir og viðhald.

**Landsvirkjun, Landsnet, Rarík og Orkubú Vestfjarða.

Sala á Íslandsbanka skilar miklum verðmætum til ríkissjóðs

Umbætur í opinberri þjónustu

Stafvæðing er forsenda aukinnar framleiðni, hagræðingar og bættrar þjónustu

164
stofnanir

1
snertiflötur á Ísland.is

50%
aukin framleiðni

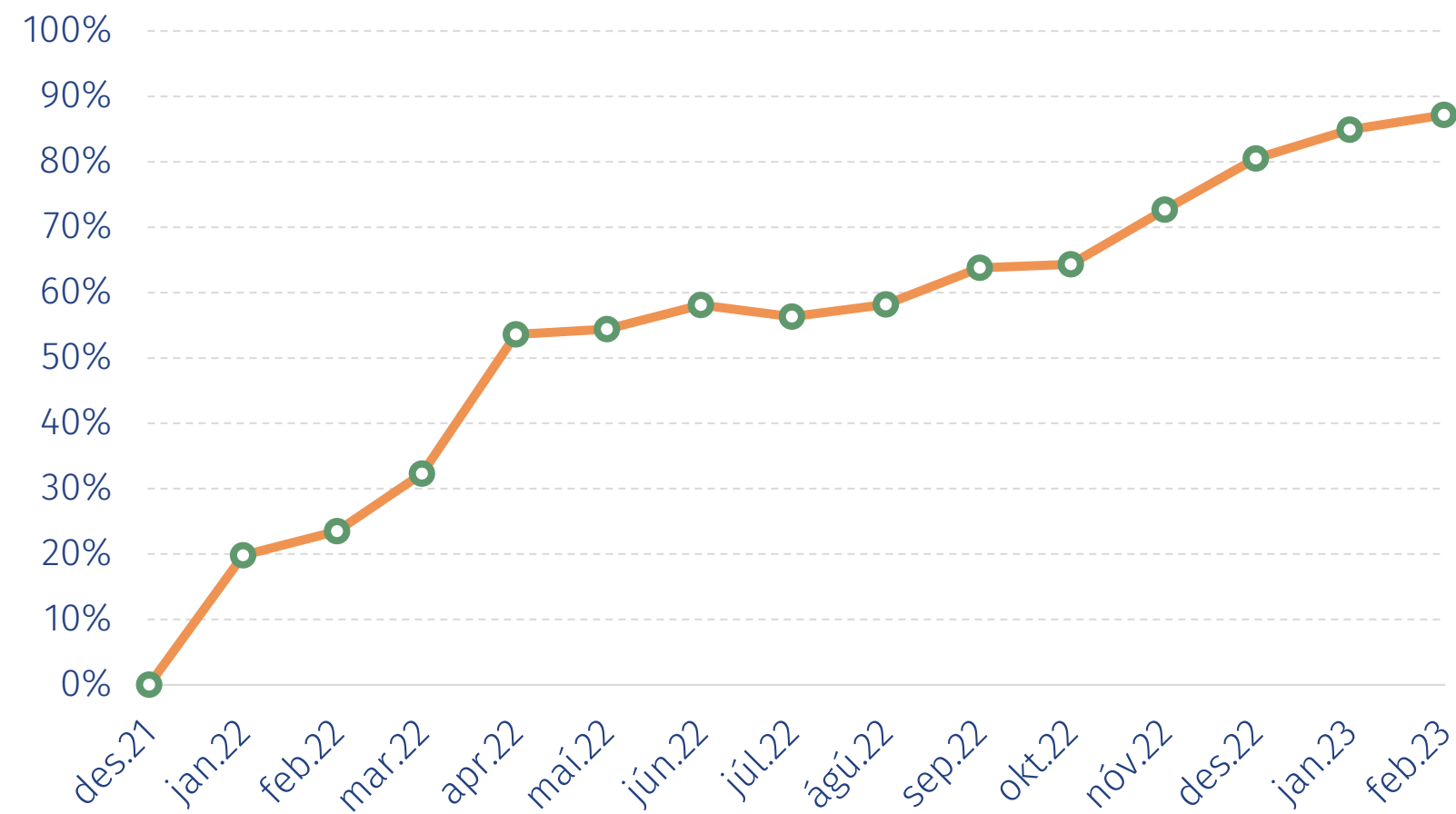
**Meira
fyrir minna**

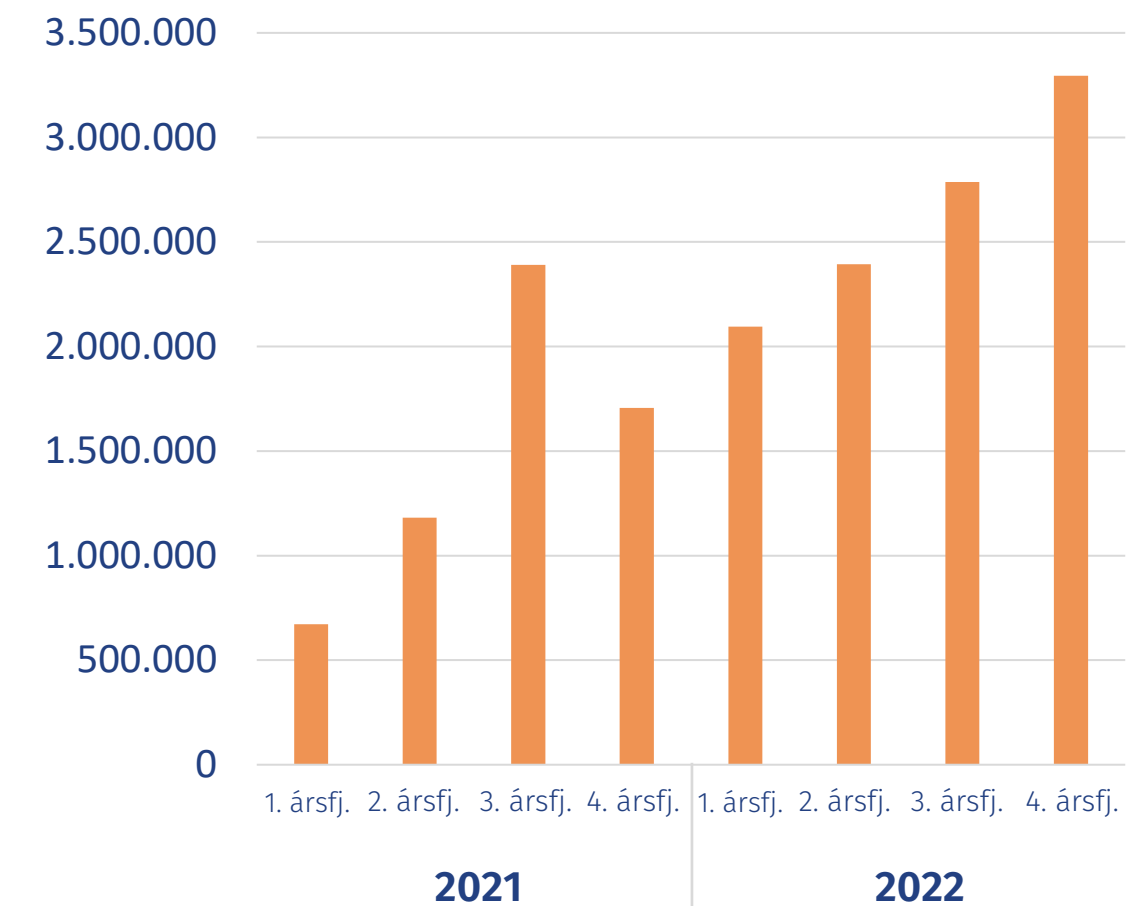
Umbætur í opinberri þjónustu

Stafvæðing er forsenda aukinnar framleiðni, hagræðingar og bættrar þjónustu

Hlutfall stafrænna umsókna um fæðingarorlof

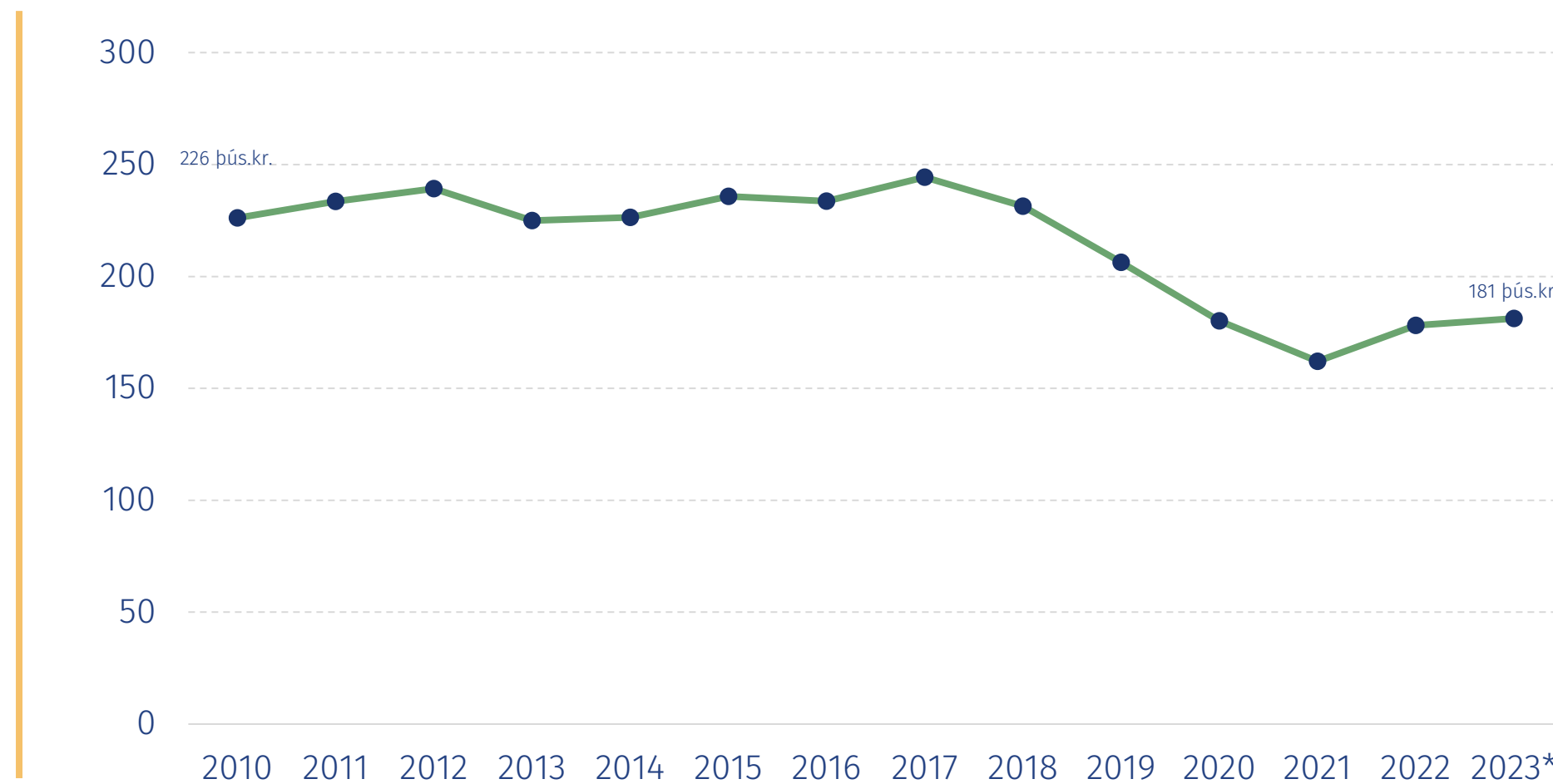
Heimsóknir á Ísland.is

Umbætur í opinberri þjónustu

Verkefnastofa um samgöngugjöld vinnur að útfærslu á breyttri gjaldtöku á ökutæki og eldsneyti til að endurheimta tekjustofna ríkisins og stuðla að skattalegu jafnræði bílaeigenda.

20%
minni skatttekjur af
hverjum bíl í umferð

**Skatttekjur á
hvern bíl í umferð**
Á föstu verðlagi (þús. kr.)

*Áætlun

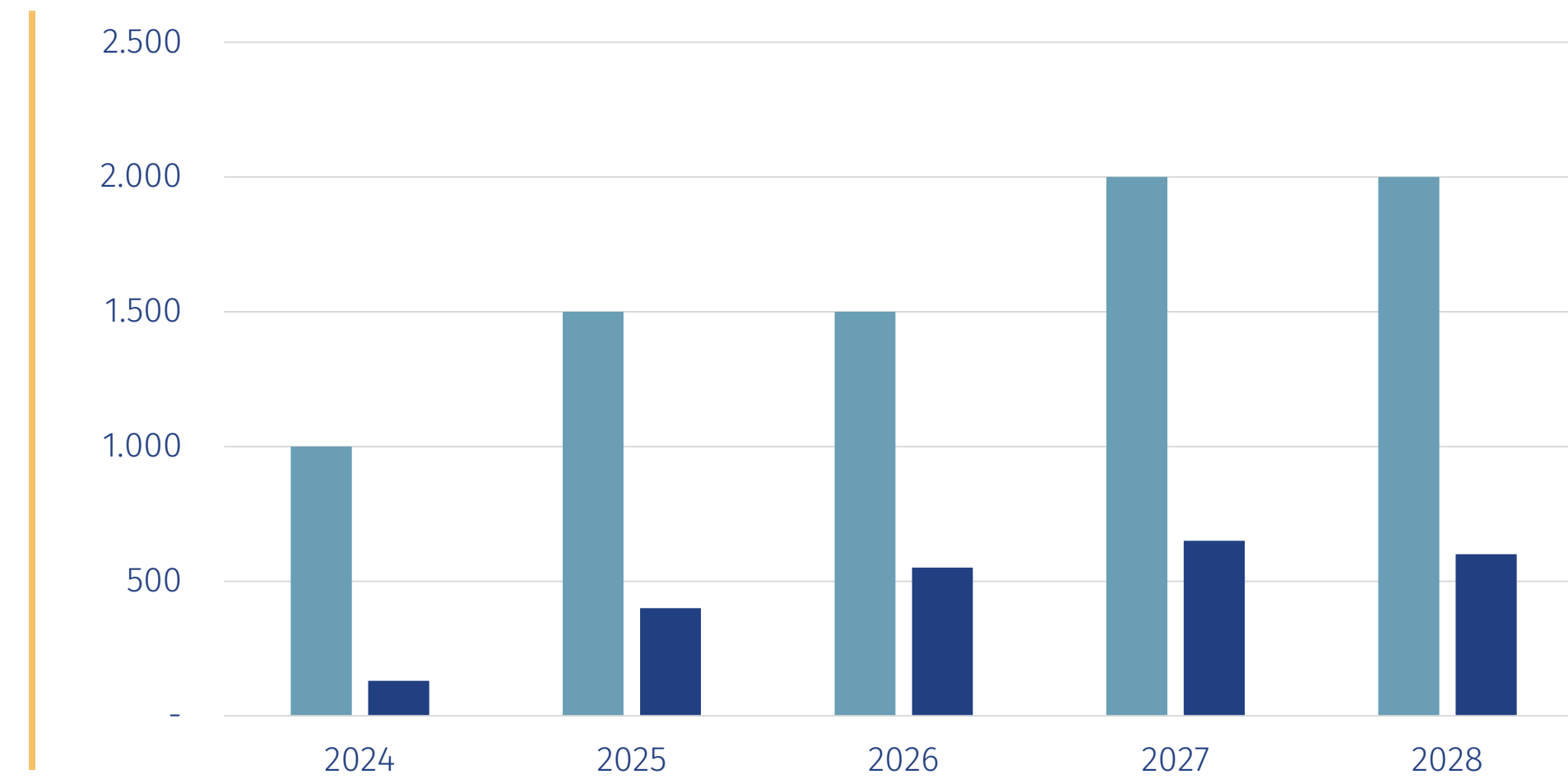
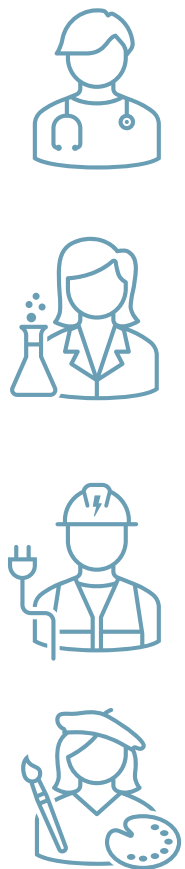
Heimild: Ríkisreikningur, fjármálaáætlun 2024-2028 og Samgöngustofa

3 Byggjum undir vöxt til framtíðar

Háskólar og verknám styrkt

Til viðbótar við framlög vegna nemendaaukningar

● Háskólastig

● Framhaldsskólastig v/ verknáms

Sérstök styrking:

Heilbrigðisvísindi
Vísinda- og tæknigreinar
Verkfræði
Listgreinar
Stærðfræði

10,3 ma.kr.
styrking á tíma
áætlunarinnar

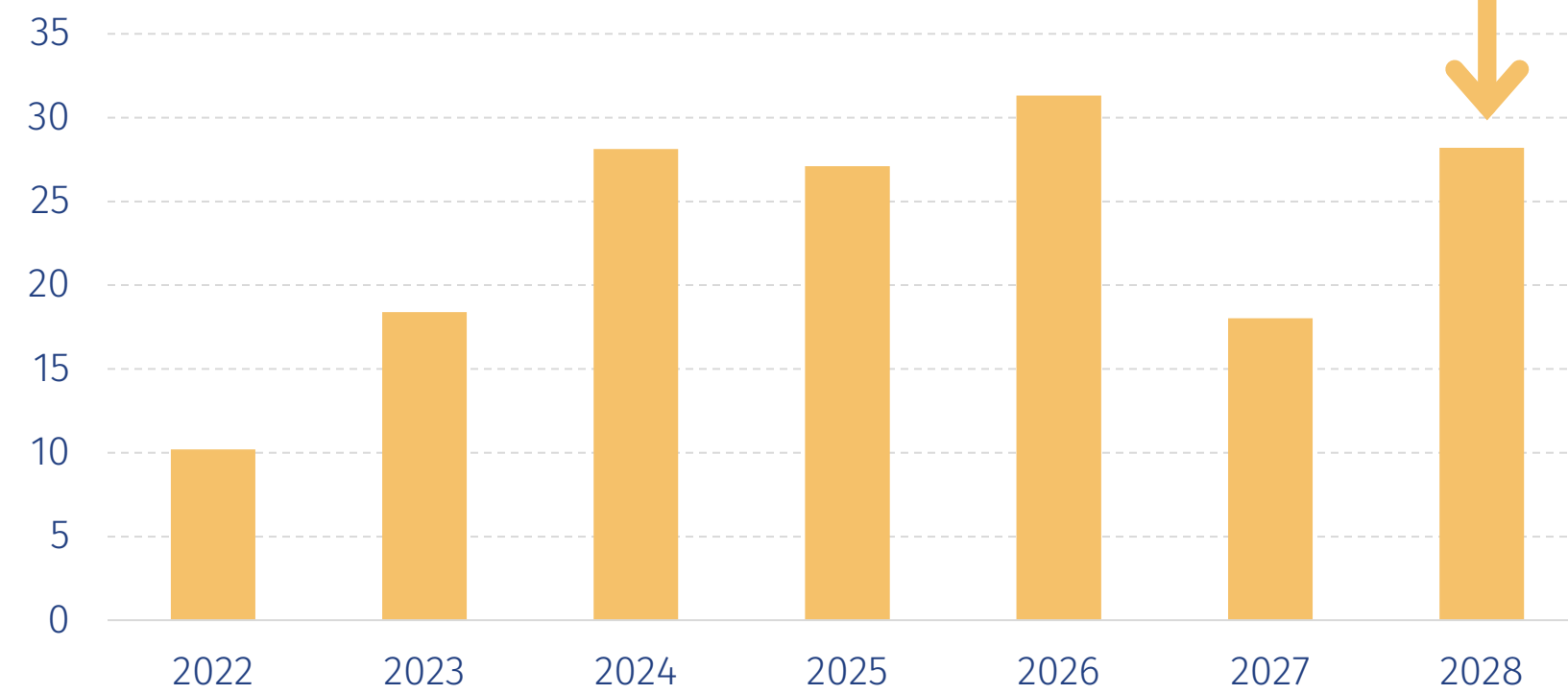
3 Byggingum undir vöxt til framtíðar

Kraftur í byggingu Landspítala

Nýr Landspítali gjörbreytir aðstöðu heilbrigðiskerfisins. Gert ráð fyrir að 1. áfangi verði tekinn í notkun 2027 og að 2. áfangi verkefnisins hefjist á tímabilinu.

Fjárfesting í nýjum Landspítala

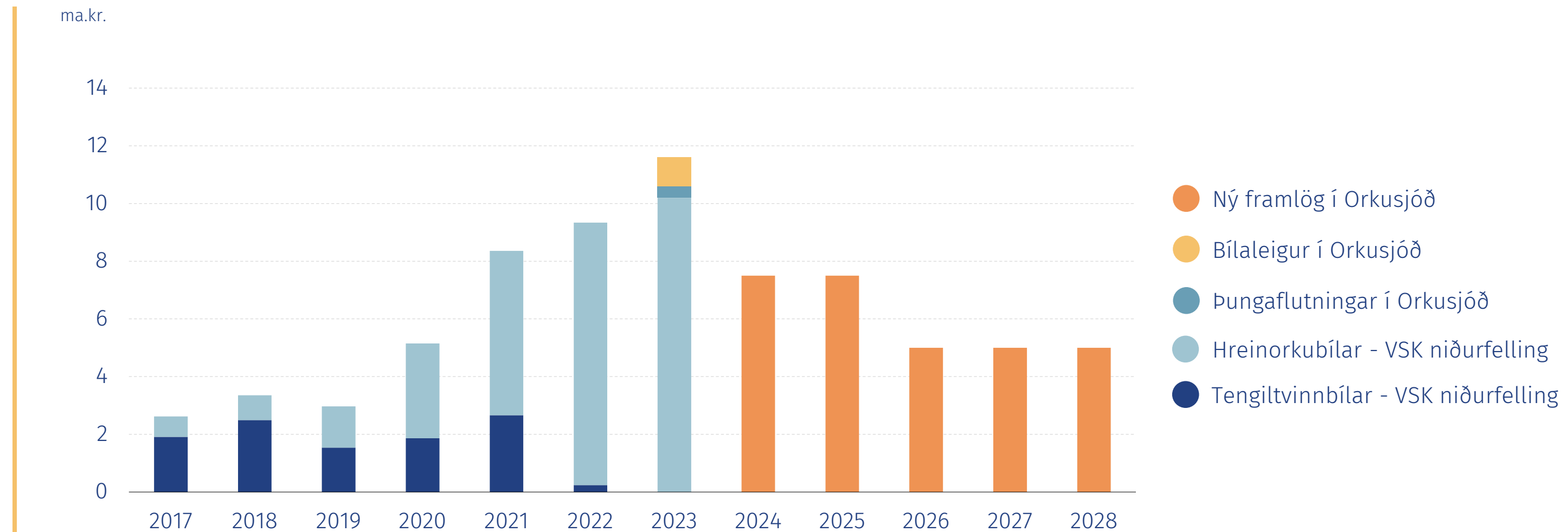
Ma. kr.*

*Áætluð fjárfesting á verðlagi hvers árs. Ekki alltaf jöfn fjárheimild vegna ónýtttra heimilda frá fyrri árum.

Breyttur stuðningur við orkuskipti

Verkefni framundan

1

Temprum
verðbólguna

2

Verndum kaupmátt
og lífskjör

3

Byggjum undir vöxt
til framtíðar

2024

2025

2026

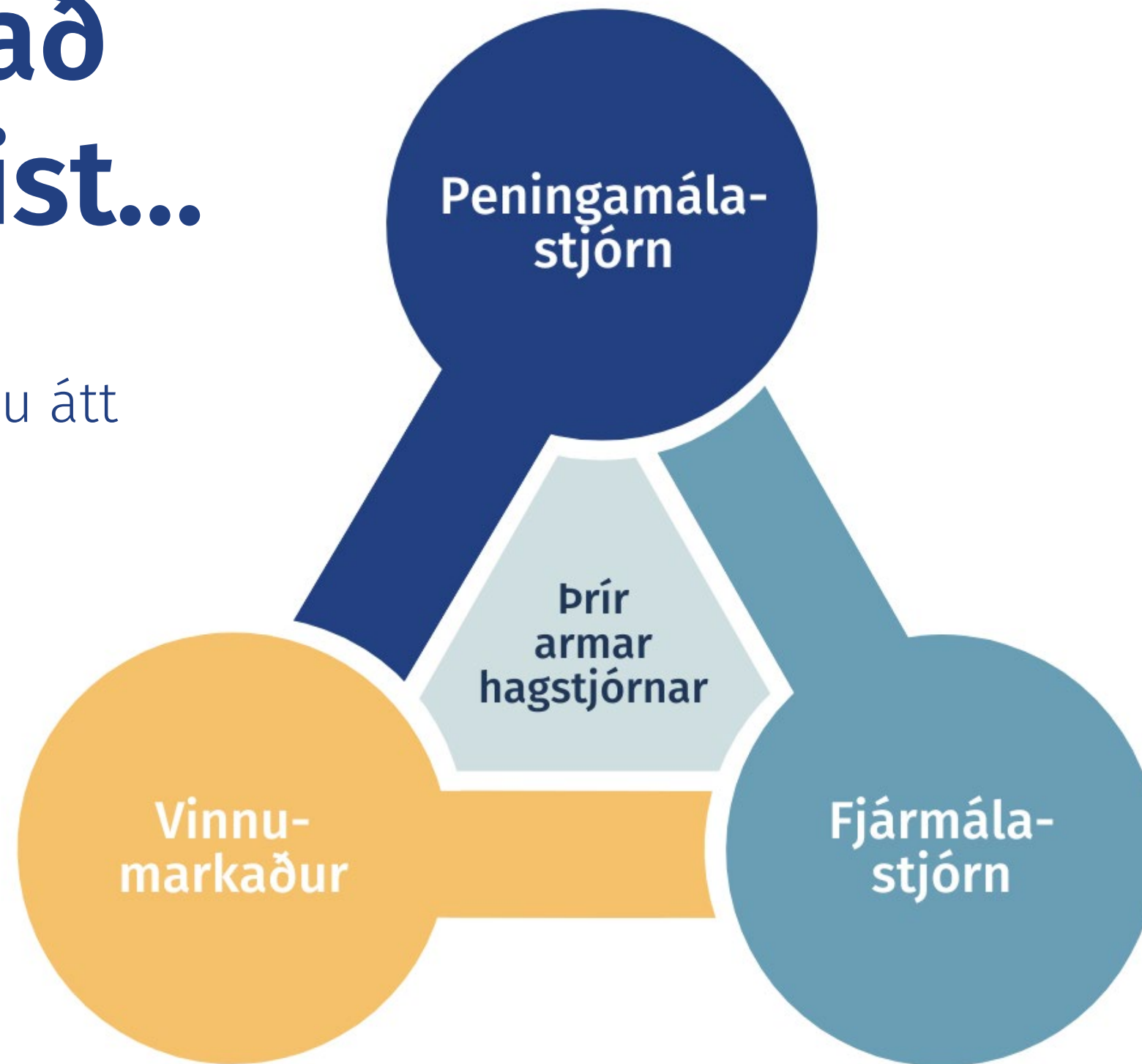
2027

2028

En til þess að árangur náist...

þá þurfa allir þrjár armar
hagstjórnar að róa í sömu átt

29. mars 2023

Fjármálaáætlun 2024-2028

Stjórnarráð Íslands
Fjármála- og efnahagsráðuneytið